

Брюксел, 7.7.2016 г.
DDG1.B5/MJ/db D(2016)3210777

НАСОКИ ЗА СЪСТЕЗАТЕЛНАТА ПРОЦЕДУРА

С настоящата бележка се цели да бъдат предоставени насоки за прилагането на състезателната процедура при подбора на прилагачи организации за обикновените програми. Тя е предназначена за непубличноправни организации в качеството им на заявители/бенефициери. С нея се цели също така да бъде осигурена яснота за компетентните служби на държавите членки по отношение на това, какво се очаква от състезателната процедура.

КОНТЕКСТ

Съгласно основния акт¹ на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове за определяне на условията, по които да се урежда състезателната процедура за подбора на прилагачи организации.

В член 2, параграф 1 от делегирания акт² се изисква предлагащите организации да избират прилагачи организации за обикновените програми, като осигурят състезателна процедура, с която се цели да бъде предложена икономически най-изгодната оферта и да не се допусне никакъв конфликт на интереси.

В съответствие с Регламента за изпълнение³ държавите членки са задължени да проверяват дали прилагачите организации са избрани в съответствие със състезателната процедура, предвидена в член 2 от Делегирания регламент, преди да сключат договори с избраните предлагащи организации.

Настоящите насоки не се отнасят до случаите, когато предлагащата организация е публичноправна организация по смисъла на Директива 2014/24/ЕС (или Директива 2004/18/ЕО). Съгласно член 2, параграф 2 от делегирания акт такава предлагаща организация трябва да избира прилагачи организации за обикновените програми в съответствие с националното законодателство, транспониращо посочената директива.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1144&from=BG>, член 13, параграф 1.

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1829&from=BG>.

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1831&from=BG>, член 10, параграф 3 и член 18.

Освен това се прилагат условията, предвидени в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства (СОБС)⁴. Съгласно член 10 от СОБС задължително трябва да се спазват следните две условия: икономически най-изгодна оферта (или, ако е целесъобразно, най-ниска цена) и конфликт на интереси. Аналогично тези условия следва да бъдат изпълнени и когато бенефициерите придобиват стоки, работа и услуги (вж. член 9 от СОБС).

1. ИКОНОМИЧЕСКИ НАЙ-ИЗГОДНА ОФЕРТА

Според даденото пояснение в типовото СОБС с обяснителни бележки по програма „Хоризонт 2020“⁵, бенефициерите трябва да възлагат своите договори за подизпълнение на основата на икономически най-изгодната оферта (принципът е наричан още „оптимално съотношение цена/качество“), като по този начин се взема предвид качеството на предлаганата услуга. По критерия „оптимално съотношение цена/качество“ цената представлява основен аспект (заедно с критериите за качество, като например техническо качество и т.н.), без да е задължително автоматично да се избира офертата с най-ниската цена. За извършването на добър анализ на съотношението цена/качество, критериите, които определят „качеството“, трябва да бъдат ясни и съгласувани с целите на заданието за дейността, чието изпълнение се възлага на подизпълнител.

Принципът за икономически най-изгодната оферта не налага провеждането на състезателни процедури за подбор във всички случаи. Все пак, когато бенефициерът не е поискал няколко оферти, той трябва да обоснове по какъв начин е гарантирана икономически най-изгодната оферта⁶.

2. КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Бенефициерите трябва да вземат всички мерки за недопускане на ситуации, при които безпристрастното и обективно изпълнение на програмата би било опорочено по причини, свързани с икономически интерес, политическа или национална принадлежност, семейни или емоционални връзки или всякакъв друг общ интерес („конфликт на интереси“).

В член 20 от СОБС се разглежда въпросът за „конфликт на интереси“. В типовото споразумение за отпускане на безвъзмездни средства с обяснителни бележки⁷ по

⁴ „Хоризонт 2020“, АГА (Типово споразумение за отпускане на безвъзмездни средства с обяснителни бележки): V2.1 — 30 октомври 2015 г., Общо типово СОБС, http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/amga/h2020-amga_en.pdf

⁵ „Хоризонт 2020“, АГА (Типово споразумение за отпускане на безвъзмездни средства с обяснителни бележки): V2.1 — 30 октомври 2015 г., Общо типово СОБС, http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/amga/h2020-amga_en.pdf, стр. 131.

⁶ БЕЛЕЖКА НА ВНИМАНИЕТО НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИТЕТА ЗА ОБЩАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПАЗАРИ — ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ, Ares(2016)438327 – 27.1.2016 г.

⁷ „Хоризонт 2020“, АГА (Типово споразумение за отпускане на безвъзмездни средства с обяснителни бележки): V2.1 — 30 октомври 2015 г., Общо типово СОБС, http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/amga/h2020-amga_en.pdf, стр. 239—240.

„Хоризонт 2020“ са дадени разяснения и примери за конфликт на интереси, както следва:

Бенефициерите (и свързаните трети страни) трябва да осигурят безпристрастното и обективно изпълнение на дейността, както е описано в СОБС. Те трябва да положат всички усилия за избягването на конфликти на интереси.

„Конфликт на интереси“ съществува, ако **общи интереси**:

- са повлияли върху процедурата на подбор или процедурата на възлагане на договор, респективно на договор за подизпълнение,
- са повлияли върху цената на договора, респективно цената на договора за подизпълнение, и съответната цена не отговаря на пазарната цена, или
- са засегнали изпълнението на дейността, оценено въз основа на подходящи стандарти за качество.

Тези интереси може да бъдат:

- **икономически интереси** (например необосновани и преференциални договори или договори за подизпълнение със свързани дружества (които не се основават на икономически най-изгодната оферта, технически предимства и т.н.).

Примери:

Бенефициер възлага работа за подизпълнение на друг правен субект при цени над пазарните, тъй като бенефициерът е акционер или има икономически интереси в този правен субект.

Университет възлага работа за подизпълнение на консултантска фирма, която е притежавана от професор, изпълняващ част от работата по проекта, в който университетът участва.

Университет възлага преференциален договор за подизпълнение на своя обособена нова организация. Договорът не е основан на принципа за икономически най-изгодната оферта (т.е. цената е по-висока от общата пазарна цена за същия вид услуга),

- **политическа или национална принадлежност** (напр. избират се бенефициери или трети страни или се приемат решения във връзка с научни изследвания на основата на политически съображения, обвързаности или национална принадлежност).

Пример: *изборът на място за дадена демонстрационна дейност се базира на национална принадлежност, а не на предимствата на мястото. „Хоризонт 2020“, AGA (Типово споразумение за отпускане на безвъзмездни средства с обяснителни бележки): V2.1 — 30 октомври 2015 г., Общо типово СОБС,*

- **семейни или емоционални връзки** (напр. договори или договори за подизпълнение, сключени с членове на семейството в тяхна полза).

Пример: *съпруг работи за бенефициер, който възлага работа за подизпълнение на МСП, притежавано от неговата съпруга,*

- **други общи интереси.**

Примери:

Бенефициер или трета страна участва в дейността не поради своите технически качества и обективни предимства, а защото има тесни връзки с друго лице, което работи по дейността, като това засяга изпълнението на дейността.

Решения, приемани в контекста на дейността, се вземат не въз основа на обективни и безпристрастни критерии, а поради тези общи интереси.

Субекти с тесни връзки помежду си създават професионални взаимоотношения с намерението да се включат в дейността, за да удовлетворяват други интереси, и в резултат на това качеството на изпълнението е (или има вероятност да бъде) застрашено.

Ако има **(риск от) конфликт на интереси**, бенефициерът трябва да **уведоми** Комисията/Агенцията (чрез електронната система за обмен, *вж. член 52*), за да бъдат предприети стъпки за разрешаването или избягването на конфликта.

Това може да доведе до прилагането на определени мерки от страна на Комисията/Агенцията.

Макар че тези примери не представляват ограничаващ списък, те предоставят добра база, на която държавите членки могат да разработят свои собствени насоки.

НАСОКИ ОТНОСНО СЪСТЕЗАТЕЛНАТА ПРОЦЕДУРА

Делегираният акт предоставя известна свобода по отношение на това как може да бъде организирана състезателна процедура от потенциалните бенефициери за целите на подбора на прилагащи организации, при условие че двете условия, посочени в този акт, са спазени.

Според основния акт обаче състезателна процедура се изисква във всички случаи, независимо дали предлагащата организация е публичноправна или не. Публичноправните организации трябва да спазват националните правила, транспониращи Директивата за възлагане на обществени поръчки (което по определение гарантира спазването на принципа на „състезателната процедура“). Тези правила обаче не са приложими за непубличноправни организации.

Като се има предвид, че изпълнението на програмите за популяризиране не е ограничено до определена част от програмата, сумите от финансовото участие на ЕС, които се усвояват от подизпълнители, обикновено са значителни.

Предвид горното и с цел да се гарантира прозрачност, равно третиране на икономическите оператори и подходящо управление и контрол, целесъобразно е държавите членки да въведат „състезателна процедура“, като определят критериите, които да бъдат спазвани от непубличноправни организации.

При определянето на критериите за „състезателната процедура“ трябва да се има предвид, че тежестта и сложността на процедурата следва да бъдат пропорционални на нейната икономическа значимост, като в същото време се гарантират основните принципи, заложи в Договора за ЕС: недискриминация, равно третиране, както и пълна прозрачност на прилаганите критерии за подбор и възлагане. За тази цел е наложително най-малко следното:

- обявлението за обществена поръчка да се публикува и рекламира по подходящ начин,
- да се предоставя достатъчно време за получаване на оферти,
- офертите да се оценяват обективно и недискриминационно,
- да се преценява всеки възможен конфликт на интереси.

За справка вж. разпоредбите на дял V от Финансовия регламент⁸.

При **договори** с ниска стойност може да се използва процедура на договаряне без предварително публикуване на обявление за поръчка, като се проведе консултация с най-малко трима кандидати, или всеки друг алтернативен метод, с който да се гарантира действителното постигане на икономически най-изгодната оферта.

Ако бенефициерът има действащ **рамков договор** с прилагаша организация, последният може да се използва, ако към момента на възлагането му са били изпълнени условията (най-добро съотношение качество/цена и отсъствие на конфликт на интереси)⁹.

В рамките на процедурата на уравниване по съответствие може да бъде направен одит на наличието на национални правила, които биха гарантирали състезателната процедура.

⁸ Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L 298, 26.10.2012 г., стр. 1). Обобщено представяне на Финансовия регламент, приложим за общия бюджет на Съюза, и на правилата за неговото прилагане е публикувано на адрес: http://ec.europa.eu/budget/biblio/publications/publications_en.cfm.

⁹ **Въпроси и отговори** на адрес: http://ec.europa.eu/agriculture/promotion/policy-post-2015/qa_en.pdf (Ares(2016)1196729 — 9.3.2016 г.).